

Konkurransetilsynet
post@kt.no

Åpent brev

Oslo, 4.6.2021

Veileder om prisforskjeller

Konkurransetilsynet har varslet at de vil utarbeide en veileder om leverandørers adgang til å prisdifferensiere mellom kunder. DLF ønsker en slik veileder velkommen, og vil få komme med noen innspill til utarbeidelsen av veilederen.

Det følger av konkurranselovens § 9 andre ledd at *Konkurransetilsynet plikter å veilede foretak vedrørende forståelse av denne lov, lovens rekkevidde og dens anvendelse i enkeltsaker.*

Stortinget vedtok den 4.2.2021 å anmode regjeringen om å klargjøre overfor Konkurransetilsynet at veiledende virksomhet må styrkes i dagligvaresatsingen. Diskusjonen om konkurransen i dagligvaresektoren de siste årene har vist at det kan være et behov for å veilede både bransjen og enkeltaktører om hvilke rammer konkurranseloven setter for forhandlingene mellom dagligvareleverandører og -kjeder. *I Stortingets behandling av stortingsmelding 27 (2019-2020) ble det slått fast at Konkurransetilsynet skal videreføre de årlige kartleggingene av kjedenes innkjøpsbetingelser. Videre bes Konkurransetilsynet å innhente årsaksforklaring i de tilfeller de finner differansen mellom kjedenes betingelser som for store.*

I tråd med vedtaket om Konkurransetilsynets veiledningsplikt er det varslet en veileder om prisforskjeller. Den skal sendes på høring sommeren 2021.

DLF legger til grunn at veilederen skal skape større klarhet i de rammer konkurranselovens § 11 bokstav c setter for adgangen til å prisdifferensiere mellom kunder. Vi legger også til grunn at veilederen gir en nærmere beskrivelse av hva som ansees som legitime årsaker til at ulike innkjøpsbetingelser kan oppnås gjennom forhandlinger. Det er viktig for begge parter i avtaleforholdet og forhandlinger at veilederen viser tydelig hva som kan inngå av ytelser/motytelser.

Innkjøpsprisene på dagligvarer fastsettes gjennom forhandlinger mellom dagligvareleverandørene og -kjedene. Konkurranseloven forbyr ikke prisforskjeller som sådan, og forskjeller kan ha grunnlag i konkrete, kommersielle forhold. Dersom en veileder begrenser forhandlingsrommet i større grad enn det er grunnlag for etter konkurranseloven, vil dette kunne føre til at partene unngår å inngå effektive kontrakter. Konkurransetilsynet må påse at veilederen ikke begrenser forhandlingsfriheten i større grad enn nødvendig, med ineffektive kontrakter som resultat.

Konkurranselovens § 11 er rettet mot markedsatferden til dominerende foretak. Dagligvaremarkedet er konsentrert både på leverandør- og dagligvarekjedesiden. Med kun tre dagligvarekjeder vil en kunne påstå at konsentrasjonen på kjøpersiden i markedet er betydelig større. Dagligvarekjedene har betydelig forhandlingsmakt uavhengig om de forhandler med store, mellomstore eller små leverandører. Dette er en forhandlingsmakt som dagligvarekjedene kan og skal benytte i forhandlingene, men veilederen må reflektere at kjedenes forhandlingsmakt kan være en årsak til prisforskjeller.

Det vises til at Stortinget i vedtak 572 av 4.2.2021 understreket at *Det bør formidles til de ulike aktørene i bransjen, både på leverandør- og kjedeledet, at selv om bevisbyrden ligger på leverandørene, er kjedene i like stor grad ansvarlige for å etterleve regelverket.* Det forventes at veilederen følger opp stortingsvedtaket om at alle aktører, både leverandører og kjeder, har det samme ansvaret for å dokumentere ytelsene som blir gitt for å møte en motytelse. Retningslinjene bør også vurdere hvilken betydning dagligvarekjedenes betydelige forhandlingsmakt har for definisjonen av når et foretak er dominerende. Dersom forhandlingsmakten er tilstrekkelig stor vil dette være en motmakt som har betydning for vurderingen av om en leverandør er dominerende.

Etter DLFs oppfatning er det mye som tyder på at prisforskjeller som finnes i kontraktene med dagligvarekjedene er uavhengig av leverandørens størrelse. Veilederen bør derfor reflektere at årsakene til prisforskjeller ikke nødvendigvis skyldes leverandører og den enkelte leverandørs størrelse.

DLF er av den oppfatning at prisforskjeller gjennomgående er et resultat av de kommersielle forhandlingene mellom dagligvareleverandørene og kjedene. Kommerielle avveininger på begge sider kan derfor forklare forhandlingsresultatet. Veilederen bør reflektere at prisforskjeller kan ha legitime, kommersielle forklaringer, og gi veiledning om hvilke forhold som kan og ikke kan begrunne prisforskjeller. Dersom Konkurransetilsynet anser at det går en øvre grense for når en prisforskjell kan begrunnes objektivt bør veilederen gi klart uttrykk for det.

Med bakgrunn i disse problemstillingene mener vi veilederen bør gi informasjon om:

- Hvilke kriterier vil legges til grunn for å vurdere om forskjeller innkjøpsbetingelser er legitime?
- Hvilke begrunnelser anses som relevante og tilstrekkelige?
- I hvilken grad vil forhandlingsutspill fra én part (kjøper) kunne anses som en relevant og tilstrekkelig begrunnelse?

DLF ønsker å bidra til at veilederen gir klare rammer for forhandlingene mellom dagligvareleverandørene og -kjedene. DLF ønsker en god dialog med Konkurransetilsynet for å oppnå dette, og utdyper gjerne innspillene i et møte med Konkurransetilsynet.

Vennlig hilsen

Dagligvareleverandørenes forening

Helge Hasselgård

Adm. direktør